

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL ADHERIDA A LA UNIO CATALANISTA

SUMARI:

La magna estridència, per D. MARTÍ i JULIÀ.
Recordatori.
Parlant de presos, per R. PLA i ARMENGOL.
De dijous ensà, per H. AGUT.
Qüestions socials. *L'etern problema. Crònica social*, per E. VIDAL i RIBA.
Per l'ensenyança catalana, per BON JAN.
Crònica internacional. *El nacionalisme a Alsàcia*, per E. X.
Homes y coses, per DIMAS.
De re agrària. *Ventalles de la filoxera en la vini-viti-cultura*, per RAUL M. MIR.
Bona resposta, per V. DE L.
De teatre. *Traduccions*, per ALFONS BELLARÉ.
Cròniques curtes. *Nosaltres som allà ont erem*, per RAMON D'ALENTORN.
Crònica d'art, per A. i F.
Contrasentit, per MANEL JULIACHS.
Notes sportives, per OBIQUO.
Informació, per J. FONS.
En Josep Catarineu y Alàs.
Secció Oficial.
Noves.

Recordatori

Hem entrat a la Quaresma, època de reculliment, que l'Església y el mon catòlic, senyalen com a posta per la meditació y el penediment; pera que tot-hom reflexioni, y girant els ulls vers ell mateix, y desgranant sossegadament els propis actes, comprobi si estan del tot acordats a les lleis del deure y de la consciència; pera que implacablement, prescindint d'enganyoses ficcions y buides apariències, cada hù se converteixi en jutge sever de sí mateix, y en la solitud de l'isolament espiritual, ponderant bé les intencions y els propòsits, les accions y les omissions, els medis posseïts y els esmersats, se reconegui y confessi sincerament els propis errors, les propies flaqueces y els propis mancaments, fent seguir l'expiació a la culpa y al fet de la confessió, les ansies fecundes de rectificació y esmena.

Y aquest acte de sobirana justícia interna, d'austera revisió enfortidora, no ha d'ésser solament realitzat en l'esfera dels afers privats, sinó que deuen practicar-lo principalment aquells qui son mandataris de la col·lectivitat, qui obran per delegació del poble, qui són la seva representació voluntària, qui apareixen col·locats als llocs enlairats y oviradors, no pas solament pera rumbejar vanitoses investidures vistoses, sinó pera ab llurs fets, paraules y accions, de diafanitat y transparència exemplars, servir d'espill a la societat que els ha exaltat per damunt d'ella a la fàisó de guions y símbols com a efluorescència acrisolada del seu ésser, y pera devenir, ab la selecció y superiorització d'instints, sentiments, aptituds y pensaments, la síntesi excelsa dels atributs col·lectius.

¡Quin goig pera Catalunya, si aquells qui en definitiva no deixen d'ésser els seus representants, fessin sincer axàmen de consciència! ¡Quin goig si un orn, ben aviat, ab la cendra al front, el penediment al cor y el propòsit de correcció a la voluntat, compareguessin davant de l'altar de la consciència patriòtica cercant absolució a febleses y desviacions passades! ¡Y ab quina satisfacció la Patria, sempre augusta, justiciera y misericordiosa a l'hora, els obriria amatenta els brassos, els rebria amorosa en son sí inefable, els aixecaria fins a ella, y els besaria novament ab sos llavis incorporis, ab la besada prometedora de totes les purificacions, de totes les consagracions y de totes les fortituds!

¡Y quin gest més superlativament heroic el dels nostres parlamentaris, fills de la voluntat del poble, davant de tot ell, fenthi expontania presentalla de misèries, petiteses, mòvils mesquins, personalisme, rencunies... y esborrant ab la grandesa imposita d'una expiació voluntària, tota una cadena de minúscules habilitats, d'infims propòsits d'intrigues, d'abdicacions y de renuncies.

Y tots, absolutament tots hi haurien d'ésser a l'obra reparadora.

Totsells, sense excepció visible, hi han sigut a l'hora d'abandonar o permetre l'abandono de les promeses prodigament escampades en vigílies de concreció de la voluntat de Catalunya. Tots hi han sigut a descuidar y oblidar el manament imperatiu del poble, posposant-lo a determinacions eixides precisament del seu enemic irreconciliable, de la oligarquia, que detenta a grateient la seva llibertat.

Tots, tots hi han sigut a no combatre sens treva ni descans, pera arrancar de l'esgàstula y recullir de l'exil, retornantlos a la llar dessolada, als qui pateixen persecució de la justícia.

Tots, tots hi eren a l'hora de produir entusiasmes fàcils y provocar l'explosió vehement de sentiments lligitímssims, que al exarcerbar històrics instints y seculars pruijes de repressió y de violència, podran determinar greus severitats contra manifestacions nobilíssimes. Y cal dirho ben clar; ningú, absolutament ningú d'ells, hi ha sigut a l'hora de exercitar una acció enèrgica, eficaç, decisiva, inacabable, més clar, única en defensa dels dissortats; dels que pateixen per Catalunya, dels humils soldats caiguts, y quin rescat era la tasca primordial, exclusiva y si fós precis, ho volèm repetir, única a realisar per aquells qui eren vencedors precisament mercès al sacrifici de les víctimes ara indefenses.

Però l'indefensió es més greu, més desconsoladora encara; no sols han sigut posposats els sofriments, els qui, sublimats pel dolor, son avui genuïnament representatius de Catalunya, a una política d'afinitats y acostaments incomprendibles ab l'enemic, sinó que s'han volgut ofegar les llurs angoixes, pera que llurs clams y gemees de dolors y d'ira no *perborbessin*—perdoneu la cruesa del mot—la cordialitat de relacions establerta entre els representants de les víctimes y els victimaris, esterilitzant així l'acció de l'alta política, de la política de vol d'àliga y d'excelsituts invisibles pels tristos humans que s'arrosseguen per la terra baixa de les necessitats, dels sofriments y de les realitats implacables.

Parlant dels presos

Aquets dies s'ha tornat a parlar dels presos. Una excitació del bon amic Gironí en Carles Rahola, apropòsit de la presó d'en Baró, ha motivat uns quants articles ont s'ha comentat l'abandó que sofreixen els perseguits per Catalunya y desde ont s'han dirigit galants precs als parlamentaris de Solidaritat interessantlos per la salvació dels caiguts sots l'espasa de la dura llei.

Un altra tongada, un altre petit foc d'encenalls y una altra desilusió pels

pobres perseguits, si es que la realitat passada els ha deixat encara ganes de ferse ilusions.

Jo que no sóc tant galant com en Marius Aguilar, no'm llevaré'l barret pera demanar als diputats solidaris que treballin pera la salvació dels presos per Catalunya; jo sé que'l sentiment es el que estimula les voluntats dels homes, y sé que'ls diputats solidaris han donat proves sobreres de no sentir la situació dels empresonats y dels exilats y que s'han demostrat incapassos de solidaritzar-se ab el dolor dels seus germans de patria. Y jo sé que quan les coses s'intenten sense sentiment, les accions resulten xorques. Per això cree inútil la demanda.

Y fins ja hu trobo depressiu (depressiu per'ells y pera nosaltres) el dirigir-se als diputats pera recordarlos les llurs obligacions més elementalíssimes. Parlarlos de llei de Jurisdiccions, de presos, de personalitat de Catalunya, etcétera, etc., me sembla que ja es pèndrels per nens que fan campana, o envilirnos fins a pregar lo que tenim dret a exigir, lo que ben lliurement se'ns va prometre. Y si són nens desmemoriats que han perdut el camí de l'escola, fémnos-los càrrec y no'ls amoinem, y si són... lo altre, sapiguem al menys tindre l'energia moral suficient pera dir que ells no hu són els nostres diputats y si d'aquestes qüestions volèm parlar referint-nos a n'ells, es, en tot cas, un «jo acuso» lo que ha de sortir dels nostres llabis, mai un prec de captaire als que'ns són deutors del compliment de llur deure.

Y ja hu hem vist: no'ls senten llur deure els diputats y senadors y per això quan de lo nostre's parla, ho fan ab sordina y demanant gentilitat una serie de perdonos. S'han oblidat ja les interpel·lacions per la llei de jurisdiccions, els incidents de la nostra bandera a Xile, etc? S'obli-da que la llei d'Administració Local que no reconeix de cap de les maneres la nostra personalitat, es obra de col·laboració dels diputats solidaris? Si això's recorda, fixantse ab lo que això significa, deixemlos estar tranquils, al cap y a l'últim la seva via no es pas la nostra.

Però jo vui aprofitar l'oportunitat pera recordar als catalans l'obligació que tenen d'atendre a les necessitats dels perseguits y de llurs famílies. Y al desvetllarlos aquest recort, advertirlos que no esperin a recordarsen, la constitució d'aquella campanejada «Lliga de defensa y auxilis», que havien de constituir, a base de *personalitats* ben conegudes, els diferents grups polítics catalans y que morí abans de naixer, donant així aquells grups polítics una altra inequívoca prova, de lo poc que'ls preocupa la sort dels que per Catalunya pateixen.

Jo vui recordar, que hi ha l'Associació Catalana de Beneficència (adherida a l'Unió Catalanista) que únicament pera aquest fi va fundarse. Ella, desde bon comensament, ha ajudat en tot, lo que li han permès ses forces, a fer més passable la situació dels perseguits y ella es la única entitat que està en constant relació ab tots ells, però els medis de que disposa són limitadíssims. En ses llistes de socis (les quotes dels quals són considerades com a donatiu mensual) y de donadors, plenes de noms de modestíssims catalanistes, la fortuna

dels quals no'ls permet aportar contribució crescuda, no s'hi troba cap d'aquets noms de persones ni entitats que tanta fresa mouen, el nom de les quals omple totes les gacettes polítiques. Jo hi trobo disculpa; els gastos electorals són crescuts y no hi ha diner pera tot.

Però jo'm dirigeixo als catalans que creuen que hi ha quecòdm més que eleccions; jo'm dirigeixo als que se senten ferits pels dolors de sos germans de Patria y a n'aquestos els recordo que hi ha qui pateix y hi ha qui fa tot lo que pòt pera que'l dolor sigui més lleu. Y es necessaria l'ajuda de tots.

Y jo no puc dir res més a favor dels presos; jo no puc dir ¡marxem! com l'Aguilar. A ont marxar ab la cobardia d'ara que tant bé pinta? Anirèm a demanar altre cop l'almoïna d'una intercessió als tribuns, als que tenen veu y vot en el Parlament, com fa ell gentilment? No es això una altra manifestació d'aquesta cobardia que ja dura massa?

Traballèm per ara els qui sentim vocació y ens afecten els dolors agens, per millorar la sort dels presos, que ja vindrà'l dia en que treballarèm ab èxit pera lliurarlos de la persecució.

Y aquest dia vindrà quan la cobardia actual s'hagi acabat y quan tothom tingui'l valor de cridar a plena veu y a ple aire, que'ls actuals representants en Corts per Catalunya, no tenen res que veure ab el pensar, el sentir y el voler de la nostra terra, quan sapiguem dir que'ls diputats solidaris no són els nostres diputats. Avui jo la repeteixo aquesta afirmació y tots vosaltres que desde les taules de cafè heu malparlat d'ells a dotzenes de vegades; que heu dit que'ns han enganyat, que han trait a Catalunya, dirèu que lo que jo dic no's pot dir, que es exagerat y potser que no es polític. Vosaltres també sou cobarts, sinó que, de tant en tant, cantèu pera espantar la por.

R. PLA i ARMENGOL.

De dijous ensà

A la matinada del divendres passat la Ciutat oferia una nova visió...

Els borrallons de neu que voleïaven per l'espai fins a caure sobre tot lo que en son indecís davallar els rebia, fent destacar per batiments blanquinosos les siluetes de les coses, difundien, en una boïra misteriosa de mitges clarors, les solitaries llums de la nit.

Els carrers més moderns de la Ciutat tenien quelcòdm d'exòtic, evocatiu de les capitals del Nord; els recones més típics, matisos d'encontrada pirinenca...

Una nevada a Barcelona es quasi una festa, es com una festa de la puresa. Aquella abundor de tons blancs reconforta suaument l'esperit en els nostres temps de grisos defalliments y negres abdicacions, les dugues *atonies* més aclaparadores de la gama.

Al despertar la Ciutat, la neu caiguda ja s'havia fós o perque no pogué resistir la malaltissa tebió de la vida urbana, o perque no tingué altre objecte que restituir a sos veritables termes la bellesa d'una nevada ignominiosament parodiada ab les plujes de barroers confettis que la precediren; confettis que ella, al fondres, escombrà indignada.

tit a l'escalf d'un sol precursor d'una nova renovació, les primeres pistonades de sang ardenta, retorna a casa seva, aixeca la copa plena pera saludar a la Primavera que s'insinua, fulleja un llibre d'Higiene y somrient bondadosament, recomana a la muller que nodreixi ab sobrietat llur taula, set setmanes seguides.

Els nostres Parlaments y les nostres Universitats s'assemblen en que per un tres y no res fan vacances; ara per Nadal, ara pel sant tal o per l'aniversari qual... sempre tenen un motiu pera fer festes.

Sols que les dels diputats són més simpàtiques que les dels estudiants. Ab la profusió que uns y altres les disfruten, aquets no fan res de bô y aquells no fan tant de mal.

De totes les que celebren els *Cuerpos Colegisladores*, les vacaciones més justificades, les més llegendades són, sens dubte, les de Carnestoltes.

Perque'l retraïment dels pares y dels avis de la patria, té aquets dies en que inonda el carrer l'eterodoxia de la farsa, un gest de dignitat professional ofesa, que corprèn.

H. AGUT.

Vulgarisacions científiques

Els terratrèmols

I

Els terratrèmols que'l día 28 de Desembre causaren tant gran nombre de víctimes a Sicília y a la Calabria han donat un trist caràcter d'actualitat als treballs d'investigació científica que s'estàn efectuant per tot el món, al objecte de descobrir ses causes y de preveure sos espantosos efectes.

Però, cal tenir en compte que aquesta mena de treballs no'l perden mai l'interès ni l'actualitat, perquè quan més s'afinen els medis d'estudi y més s'avença en l'anàlisi, més fonda resulta la inestabilitat del terror que la Humanitat judicava incommovible.

Fins ara els homes, davant d'algun d'aquets grossos cataclismes, podien sentir barrejada ab l'esglai certa mena de sorpresa, creient que pertorven l'ordre natural de les coses; però, desde ara podràn sorprendres justificadament si passa un llarch període de temps que mai arribarà a una generació, sense que una notable pertorbació sísmica arrebassi violentment bon nombre de vides humanes.

Durant els darrers 25 anys el nombre d'aquestes calamitats forma una dolorosa llista. El 1883 tenen lloc els terratrèmols d'Ischia, davant la badia de Nàpols; a l'any següent l'ensorrament al fons del mar de bon tros de l'illa de Kracatoa, en l'estret de la Sonda entre Java y Sumatra, ab la formació d'una immensa onada que devasta les terres properes y dóna la volta al món; més tart, hi han hagut espantoses conmocions a Formosa, a Andalúcia, als volts del mar Caspi, a diferents indrets de la Oceania, a la Martinica, a Jamaica, a Califòrnia, a Valparaíso, a la Calabria en 1905 y ara altra volta, sense contar el nombre incalculable de conmocions qu'han tingut lloch en un sens fi d'indrets y que no's compten per no haver assolit tant grosses proporcions.

Mes, desde que la *sismologia*, ciencia destinada a posar de manifest els moviments més imperceptibles de la escorsa terrestre y a esbrinar les seves causes, ha anat afinant els seus aparells d'exploració, fins a un punt que pareix inconcebible; desde que per tot lo món s'han montat observatoris sísmics, pro-

vistos de finíssims aparells inscriptors, els *microsismògrafes* y ab una ben entesa organització s'han recullit tots los treballs en una oficina central, resident a Estrasburg, el coneixement del dinamisme terrestre ha pres una fortíssima arrencada y s'ha vingut a saber com no passa un sol día sense alguna o altra ben marcada manifestació geodinàmica.

Deixant pera un altre día les causes probables d'aquestos fenòmens o les que estàn en estudi y a l'objecte de que s'entenguin les següents petites indicacions sobre'ls aparells registradors, diré quatre paraules respecte les ones de conmoió de la escorsa terrestre.

El lloc precís ont actúa la causa del terratrèmol, porta'l nom d'*epicentre* y està situat a una fondaria variable, desde alguns centenars de metres, fins alguns kilòmetres, 20, 30 o 40. Desde aquí's propaga la conmoió longitudinal y transversalment, en forma d'ones concèntriques, com les que produeix una pedra en l'aigua d'un estany, ones que van perdent la forsa a mesura que arriben més lluny. Si la terra fos perfectament homogènea, les ones serien perfectament esfèriques, pero com que no ho es, les ones sofreixen deformacions y desviacions, ja davant d'un gran macís de montanyes, ja al trobarse ab un bras de mar, ja al creuar porcions de terra de molt distinta constitució geològica. El resultat final pera la observació del fenomen desde un punt llunyà del epicentre, es que a aquest punt hi arriben moviments sísmics que han seguit diferents camins: uns que han anat pel dret, seguint la corda d'un arc de cercle, altres que han seguit lo cercle mateix a flor de terra y altres que han donat encara alguna major volta; segons sigui aquest camí, les ones arribaràn al observatori ab un retràs més o menys gros y ab velocitats de propagació que varien desde 10 a 3 kilòmetres per segon.

Els aparells registradors se proposen determinar exactament la direcció y'l grandor de les ones sísmiques. La direcció s'inscriu segons tres *composantes*: una vertical y dugues, en creu, horitzontals, per N. S. y E. O. Tots ells consten de tres elements: l'un perfectament físe en l'espai; l'altre element amplificador dels petits moviments y l'altre, mecanisme de rellogeria que fa correr una cinta de paper, ont se fan les inscripcions.

Com que's tracta d'inscriure un moviment del qual ne participa tota la localitat hont se troba l'observatori y es precís tenir un punt de referencia completament físe, aquest punt físe s'obté per medi d'una massa molt pesanta que, sostinguda per uns llarchs fils o per un fort resort, resta aïllada y en cert modo independenta dels moviments que pugui efectuar el terror, puig abans d'arribarli aquestos moviments ja han quedat amortissats per la elasticitat dels resorts y per la inèrcia de la mateixa massa pesanta.

Sobre aquesta s'apoià'l bras petit d'una palanca que constitueix l'element amplificador y l'extrém llarch d'aquesta palanca porta l'estilet que frega suauement la tira de paper del mecanisme inscriptor, la qual va coberta d'una lleugera capa de fum d'estampa.

Pera cada una de les composants hi ha la seva palanca ab estilet que marca en un paper distint el corresponent *sismograma*.

Quan se tracta de moviments sísmics arribats de molt lluny, com per exemple, ls que's registraren en l'Observatori Fabra durant els terratrèmols de Sant Francisco de Califòrnia y de Valparaíso, 8 o 10 mil kilòmetres, o'l de

Messina y Reggio, 1.200 kilòmetres, el moviment del sol de Barcelona s'ha mogut no més alguna dècima de mil·límetre y malgrat aquesta petitesa els aparells han donat indicacions ben clares y ben marcades, de 2 o 3 mil·límetres, que permeten precisar tots los detalls del fenomen, deduir la seva importància, la situació probable del seu epicentre y fins la possibilitat de la seva continuació.

Judiquis lo que serà en lloc més proper a l'epicentre, en les regions que's troben baix la terrible acció d'aquestes forces amagades que enrunen en un parell de minuts una ciutat com Messina, que solquen el terror ab esquerdes de centenars de metres, que esquarteren roques immenses com la que feya de sòcol al far de Scila o llensen pels aires homes y objectes com si fossin projectats per una poderosa catapulte.

G. ESTRANY.

Homes y coses

EL BON MOT Y EL BEN PARLAR.—He pensat en fer acte d'adhesió condicional a la nova associació «Lliga del Bon Mot».

Però, esperit rebel que jo soc, m'hi adhereixo pera mal dir del bon mot y fer la consegüent exicció declarantme per la idealíssima fundació que desde aquest instant pren realitat en la ment del qui això escriu.

Lliga del Ben Parlar, enfront de la Lliga del Bon Mot!

El primer tret de la nova Lliga va dretament contra la del Bon Mot, y hi va enèrgic, resolut, mortífer.

Jo he experimentat—civilitat es en mi—el benéfic mal efecte del mal mot, del mot lleig; y sense caure en la exageració—potser també benéfica—dels qui fan defecte nacional català lo que és, malhauradament per això, pitjor mal y més beligerant encara en altres pobles, execro durament fins a despuntar el tremp que escriu execració, la tristíssima habitud del mot lleig, de la paraula inculta.

Però, ah, que aquell mal efecte del mal mot no ha arribat encara a la suma repugnància—fastic, volèm dir—que'ns ha causat el mal parlar.

Y qui ha mal parlat?

Ha malparlat la «Lliga del Bon Mot».

Aquesta lliga ha fet, (el verb prohibit tindria aquí únic cas d'aplicació en propietat) ha editat unes postals dibuixades per l'Apa. Jo no sé de qui es el text.

No vui, no goso reproduir-lo.

En una d'aquestes cartes-postals hi han tres punts de suspensió que reclamen a grans crits la constitució de la meua Lliga.

En una altra hi ha una frase—jo'm resisteixo a transcriure-la—més intolerable que'l mot lleig, que la exclamació injusta.

La novíssima Lliga del Ben Parlar vos prega a tots que no comprèn les postals editades per la «Lliga del Bon Mot» y demana a la Lliga que les retiri de la circulació.

DIMAS.

Crònica internacional

Revista de periòdics

UN CAS INTERESSANT

DE NACIONALISME

El *Diari de Ginebra* de 29 de Janer passat, porta un notable article sobre la qüestió alsaciana firmat a París per Henri Lich Tenberger, comentantne un altre sobre la mateixa qüestió, aparegut en la *Revista d'Alsàcia* ab la firma de M. Verner Vittich professor alemany de l'Universitat de Strasbourg. Aquest article del professor Vittich estudia el problema alsacià desde'l punt de vista de la

cultura alsaciana y relacionant les seves opinions y les seves idees sobre aquet problema, ab els altres problemes de la germanisació y la política d'Alsàcia.

Quan per resultancies de la guerra entre Fransa y Prússia aquesta darrera, vitoriosa, va anexionarse l'Alsàcia, no va guardarse ab el país conquerit cap consideració y se'l va tractar com a país de Imperi. Y Alemanya ha vingut desenrotllant a Alsàcia desde aquella data una política de conquesta y de germanisació. Els resultats positius d'aquesta política han sigut d'escassissim valor; pero malgrat això la superbiósitat alemanya no ha volgut mai regoneixer el fracàs, y'ls alemanys han tingut sempre especial interès en fer creure a tothom que no hi havia problema alsacià. Y com que el «miratge» no es patrimoni exclusiu de Tarascó, de tant repetirho, pera ferho creurer als altres, van arribar a creuresho ells mateixos.

Lamprecht en la seva magnífica «Historia d'Alemanya contemporània»—llibre de sabiesa, d'amenitat y d'estímul—demostra al parlar d'Alsàcia, que es també víctima de l'equivocada visió colectiva que'l poble alemany y les esferes governamentals tenen de la qüestió alsaciana. Un que llegeixi les pàgines de aquesta historia dedicades a Alsàcia sense altres antecedents y fiat en la crítica rigorosa que resplandeix en tot lo demás del llibre, s'arribarà a creure de bô de bô, que la germanisació absoluta dels alsacians es ja un fet y que solament alguns d'ells, molt pocs, retardants sense cap comunió espiritual ab els seus compatriotes, senten encara certes simpaties francesistes. El distingit historiador se felicitava d'aquesta germanisació y se ficava principalment en la excelencia dels seus resultats pera la cultura d'Alsàcia.

Dessota'l vernís francès que va saltant de mica en mica, diu Lamprecht, reapareix, paulatinament també, la primitiva cultura alsaciana, aquesta cultura germànica que flori a Strasbourg en temps de Goethe y que una gran part de la burgesia havia conservat a través del temps fins a l'any 1870, si bé en una forma que podriem dirne petrificada o momificada. En la massa del poble renaix el caràcter original germànic de un humor sà y vigorós y d'una robusta espontaneïtat.

Una nova cultura alsaciana, segueix dihent Lamprecht, sorgeix després de molts anys d'esterilitat una nova literatura alsaciana, en dialecte alsacià, naix, se desenrotlla y se perfecciona; y paralelament a això, poetes alsacians com Fritz Lienhard, comensen novament a fer un brillant paper en la literatura alemanya. En aquestes condicions Alemanya pot contemplar ab irònica satisfacció com un grupet reduït d'alsacians—qualques milers, maxímadament—surgivents d'una època desapareguda ja, que mentres esperen l'hora de la llur inevitable desaparició total, se'n van, ab gran escàndol del bon poble alsacià, a dilapidar en disbauxes parisenses els diners guanyats en terra alemanya.

Com se veu Lamprecht es profundament optimista al tractar de la germanisació d'Alsàcia. Si les seves manifestacions fossin d'una absoluta certesa no hi hauria realment problema alsacià, tal com diuen els alemanys que no existeix.

El professor Wittich no participa de aquest optimisme. En el seu treball fa constar de bones a primeres els resultats obtinguts fins ara pel govern alemany en l'obra de la germanisació d'Alsàcia que s'ha proposat complir. Reconeix que es pròxim a extingirse el potriotisme francès entre'ls alemanys y reconeix també que la cultura espiritual

de la massa del poble s'ha germanisat novament y fortament. Però, no per això poden els alemanys cantar victòria: la germanisació d'Alsàcia es ben lluny d'esser un fet consumat.

Seguiré ocupant-me d'aquet interessant cas de nacionalisme.

EL QUIRINAL Y EL VATICÀ

Quan a la mort d'aquella privilegiada y florentina intel·ligència que, ab el nom de Lleó XIII, exercí la més poderosa sobirania espiritual, va succeir l'enlairament al solí papal de Josep Sarto, l'actual pontífex de missa y olla, molta gent va creure que era pròxima no ja una suavisació, sinó un canvi radical en les relacions entre'l pontificat y la casa de Saboya. No va faltar qui, afecionat a subtilíssimes deduccions, va suposar que el veto d'Àustria al nom triomfant de Rampolla y els seus treballs a favor del aleshores patriarca de Venècia, candidat oficiós del Quirinal, responien a un plan diplomàtic pera arribar a la reconciliació d'aquest ab el Vaticà.

Tenint en compte solament els termes superficials del problema, podia suposarse, efectivament, que la elecció d'un purpurat ben vist a les esferes governamentals d'Itàlia, se resolgués en una avinensa. Però quecòm de més pregón deuen tenir la qüestió, quan els anys han passat y les coses han seguit de la mateixa manera. Potser ha desaparegut una mica la tirantor interna; però la reclusió voluntària del successor de Sant Pere continúa y perdura el formulisme de l'excomunió que Pius IX va llessar damunt la dinastia regnant a Italia.

Ara, ab motiu de la catàstrofe de Sicília, la qüestió ha tornat a adquirir un cert valor d'actualitat. Pocs dies després d'haverse rebut la notícia de la gran desgràcia, l'imaginació massa àgil d'un corresponsal telegràfic, segurament, va escampar arrèu la nova de que'l papa se n'havia anat al lloc del sinistre. La cosa no va passar d'una nova teatral sense confirmació y Pius X no ha fet altra cosa que una visita a l'hospital de Santa Marta, considerant que, malgrat estar enclavat en territori italià, al anarhi no feia res de més de lo que fa quan descendeix a la basílica de Sant Pere.

Fent referencia a n'aquesta emocionant qüestió, *Le Temps* ha publicat un article interessantíssim proclamant ab un gran sentit comú l'impossibilitat de una reconciliació entre'l Vaticà y el Quirinal. Malgrat el seu patriotisme italià, demostrat ben clarament mentres signé patriarca de Venècia, el cardenal Sarto desde la seva elevació al papat, no ha pogut fer res més que acceptar les regles de política establertes més que per la voluntat dels seus predecessors, per la mateixa força de les circumstàncies.

Això es evident. Perque si's vol trencar l'actual *statu quo*, el Vaticà no té més que dues solucions a seguir: o procurar el restabliment del poder temporal, y això es un impossible, o anar a la renúncia formal del poder que'ls papes venen transmetentse desde Carlemany ensà. Ab aquesta darrera solució el papa modificaria la naturalesa y el caràcter de la seva sobirania, conformantse en ésser simplement el primer dels bisbes cristians ab residència a Roma. Una ullada a l'història de l'Església ens demostrarà que aquesta hipòtesis es completament inadmissible.

Un cop feta la reconciliació, hi haurien a Roma dos sobirans, temporal l'un y espiritual l'altre, de lo que'n naixeria una confusió de gerarquies y poders. Però no es aquesta la suprema raó; n'hi ha una altra de poderosíssima y es

la de la nacionalitat del papa y composició del Sacre Col·legi que tenen de mantenirse una y altre si no's vol que l'església romana deixi d'ésser tal.

Desde que'l poble de Roma, disposat a no tolerar un segon exode papal, en una revolta famosa va imposar que'l papa fos en tot cas italià, ha vingut succeint així fins al temps present. La raó dels romans era ben clara: el sobirà de un estat italià no pot ésser altre que un fill d'Itàlia. Y aquesta mateixa raó explica que la majoria dels cardenals siguin italians per tal que ells eren els encarregats de desempenyar els càrrecs públics en els estats pontificis. Es el poder temporal, doncs, lo que explica la nacionalitat del papa y la composició del Sacre Col·legi y una y altra cosa ha contribuït principalment a conservar l'unitat de l'església romana. Per lo tant si s'anava a una política de conciliació, renunciant a la reivindicació platònica y teòrica del poder temporal, no hi hauria, certament cap raó de pes pera que la majoria dels cardenals y el mateix papa fossin italians.

El perill que això representaria pera l'unitat de l'Església catòlica es grossísim. A no tardar gaire s'instal·laria a Roma un papa d'origen estranger que tindria de viure sota la protecció del Govern Italià. No passaria gaire temps sense que l'Europa y fins l'Amèrica proposessin el trasllat de la Santa Seu, això seria el triomf de l'americanisme odiat per la curia romana y provocaria, indubtablement un cisma ruinós y funestíssim? Cal ni suposar, tenint en compte tot això, que hi hagi un papa que s'atreveixi a variar una actitud que no es una pose com creu la gent, sino que ve determinada per l'història del papat y l'interès de l'Església?

La resposta no cal donarla. L'estat actual de suavitat de relacions entre'l Quirinal y el Vaticà no canviarà: es tot lo més a que bonament pot arribarse.

E. X.

Cròniques curtes

Senyors: a lo que's vèu, nos hem equivocat. Que Catalunya es un grupu etnic ab tots els caràcters d'una nacionalitat; que aquesta nacionalitat ha de reivindicar les seves llibertats detentades per l'estat central; que s'ha de reconquerir la part de sobirania necessària pera desenrotllar amplemment la nostra vida, que... y anèu posant tot allò que ha sigut la predicació constant del catalanisme desde'ls seus començaments. Doncs, no senyors, no es això. El Nacionalisme es una exageració malaltissa, no's convenen llibertats, ni molt menys hem de pensar en volguer pera nosaltres ni la més minsa part de la sobirania que avui ostenta'l govern central.

Rès d'això. Catalunya'n té prou ab tindre 40 diputats a les Corts que's diguin catalanistes quan els vingui bé y que li sigui reconeguda l'alta honra de col·laborar en el treball d'anorreament de les llibertats individuals y colectives que porten a cap els governants centralistes ab totes les seves lleis, y molt principalment ab la d'Administració local que ara s'està aprobant per vergonya dels representants de Catalunya que podien y devien impedir que passés endavant.

Catalunya no es res més, ni aspira a res més.

Y això s'ha dit en ple parlament, y de aquí han sortit felicitacions al *leader*.

Jo'm sento meravellat, penso en aquells altres temps de foc patriòtic y me sembla que sóc en un altre poble al

veure aquesta quietut, aquesta mansuetut d'ara. Jo'm creya que era a base de veritats que devia ferse la nostra actualitat y veig que's ment descaradament y tothom calla. Diuen si es enviliment, però també diuen si es habilitat.

Diguin lo que vulguin, jo trobo que després d'això, ja no ve res més.

RAMON D'ALENTORN.

¿Ideals tranzitoris?

Fa poc temps, ab la consegüent sorpresa, vaig llegir en un periòdic catalanista aquest concepte; la *autonomia es un ideal tranzitori*. Per lo vist la frase va fer sort, doncs d'aleshores ensà la he vist estampada algunes altres vegades y en diferents publicacions, en iguals o semblants termes.

Jo he procurat recapacitar en el sentit de l'esmentat concepte, pera veure si podia tenirne algun que jo no hagués comprès. Jo he procurat buscarli lògica. Inutilment; la lògica no surt per cap banda.

¿Pensaria el qui va escriure la frase, en el separatisme? No ho crec. Essencialment, el separatisme no deixa de ésser autonomia, es a dir governació de un poble per ell mateix. Al aspirar al separatisme, no s'abandonaria, doncs, l'ideal autònic; aquest restaria permanent, no tranzitori.

¿Es, potser, que creient—com creiem tots—en la consecució del nostre ideal polític, el dona per suprimit després de realitat? No ho penso; l'ideal assolit no es l'ideal abandonat; d'entendres això, no tenia de calificar de tranzitori l'ideal autonomista perque aleshores ho serien tots. Aleshores, tant sols els impossibles serien ideals definitius.

¿Voldria significar que no es l'autonomia solament lo que desitjem pera Catalunya? ¿Voldria dir que la cultura, la riquesa, la força, són altres tants ideals a perseguir, a encarnar, en la nostra terra? Si així fós, distingim: o l'autor de la frase creu que totes aquestes qualitats tenen de conquerirse y tenen de conviure ab l'autonomia, y en aquest cas va expressarse malament, doncs aleshores tenia de dir que no era l'autonomia la nostra única aspiració, podia calificarla de aspiració incompleta, parcial, però no tranzitori; o no ho creu així, y en aquest cas l'erro no fou ja de expressió, sino de pensament. ¿Es que són possibles en tota la seva intensitat, en tot l'ample concepte civil que devem donarleshi, la riquesa, la força, la cultura, en un poble esclau?

¿Seria un imperialista l'autor de la frase? ¿Pensaria tal volta en una hegemonia catalana? ¿Però—dic jo—es que pot governar als altres un poble que no se governa ell mateix, perque no l'hi permeten?

Jo no veig medi de que l'autonomia deixi d'ésser ideal de Catalunya mentres Catalunya visqui. L'autonomia, futura avui, present demà, és pera nosaltres, un ideal permanent y definitiu, completament polític indispensable de tot altre ideal que en qualsevol orde de la vida catalana pretenga realitzar-se. L'autonomia es conseqüència necessària de la vida de Catalunya nació, es quecòm de tant lligat ab aquesta vida, que renunciarhi, seria renunciar a n'ella. Y el dret a la vida nacional no pot ésser mai un ideal tranzitori.

Y he cregut convenient recullir la frase que motiva aquestes ratlles, cridar sobre d'ella la atenció, perque considero sumament perillós dir al poble que dona el seu esforç, els seus entusiasmes potser un jorn la seva sang, que la ban-

dera depositaria de tots els seus suors de tots els seus sacrificis, podrà veurela qualsevol dia *demodé*, arreeconada per un grop d'intel·lectuals que adreçaràn a un altre nous lirismes ampulosos.

No, si Catalunya té d'ésser Catalunya, té de governarse. La situació present de la nostra terra si que es verament tranzitoria; encara que puga durar molt, en relació a la vida humana, Catalunya, o serà autònoma o desapareixerà com a nació del llibre dels vius. Si així no ho volèm, la autonomia té d'ésser ideal permanent, definitiu, pera quina consecució tenim de combatre sens treva, mentres no siga un fet, pera quina conservació y perfecte funcionament tenim de vetllar ab exquisida y patriòtica vigilància quan se realisi. Si, per el contrari, la vida de Catalunya no's importa, si el nostre veritable objecte es tant sols la prosperitat material d'aquet tros de planeta, no podem ni devèm exigir per la autonomia, devinguda qüestió de procediment y de medi, el sacrifici que les nostres campanyes requereixen. Aleshores val més que, com a aventurers sense patria, oblidem el recort de la llar, y pensèm y sentim y parlem de la manera que'ns obri més portes.

Per la meua part, com per part de tots els nacionalistes, crec que no hi ha dubte de cap mena en escullir: la qüestió catalana, es, abans que tot, qüestió de dignitat y de vida.

JOAN VIÑAS.

Girona.

Una nova ascensió

Després de la lectura dels darrers debats parlamentaris, es un gran consol rebre la notícia d'una novella publicació catalanista. La decepció que produeixen aquells punys que altre cop se desclouen pera cul·lir una almoïna, ve compensada per la visió d'un bras airat que s'apresta a enarborar enlaire, per sobre 'ls caps acotats dels que ostenten uns poders que han prescrit, la hermosa ensenya catalana.

Es forsós, es indispensable, que en els actuals moments de desconcert, ressoni ben enèrgica la veu predicadora de la santa doctrina patriòtica. A les tàcites negacions, Catalunya deu oposarhi la vibrant afirmació d'un ideal suprèu quina substancialitat no pot desvirtuar ningú.

Avui els guiadors de la política catalana se preocupen unicament d'ensenyarnos els medis que ells creuen oportuns, emprò cuiden tan poc de recordarnos el fi, que sembla talment que ells mateixos l'haigin oblidat. Per això's fa indispensable que 'ls que tenen memoria, que 'ls que senten ab tota intensitat una aspiració suprema, actúin de dictadors espirituals del poble y ensenyin, en nom de Catalunya, el camí recte que alguns ja no recorden.

Saludem en CATALUNYA la mà guiadora y fem vots pera que tothom vegi en ella la deu pura que ha de fecundar la terra catalana.

PERE CAVALLÉ

Reus

Els problemes

econòmics y socials

A la nova generació catalana sembla que l'esperit excessivament idealista del poble castellà l'hagi contagiada; a força de sentirse per boca dels literats y polítics d'altres regions que eren un poble egoista, sense sentiments enlairats,

atrets únicament per l'afany d'interessos materials, incapassos d'experimentar y menys d'assolir el sentiment de la bellesa, s'ha operat en nosaltres desde ja fa alguns anys una forta reacció exclusivament cap a l'esfera de les lletres y de les manifestacions artístiques.

Y, avui per avui, podem dir que havem donat mostres de posseir una literatura florent i unes arts riquíssimes y propies y fins una espiritualitat superior a molts d'aquells pobles, però en canvi, en el moviment econòmic mundial restem en un atres lamentable encarcerats ab els vells principis dels antics economistes anglesos, del *laissez faire, laissez passer* avui desacreditats, sofrint les conseqüències de la indiferència en que fins ara s'han mirat les qüestions que's refereixen a la vida econòmica, del treball y de la producció en general, qual estudi s'ha considerat com a cosa de vells o que sols ha de preocupar als fabricants o comerciants però no que's puguin arribar a concretar en certs principis científics ab virtualitat pera marcar, en un moment donat, una orientació de les activitats nacionals.

Si anem a cercar la causa d'aquest desequilibri y de que l'estudi dels fets que's refereixen a la vida de la riquesa no hagi tingut, fins fa poc, conreadors la podem trobar a més de lo abans indicat en l'excés de sentimentalisme que fins ara ha dominat en nostre poble, que si no cal dubtar que ha sigut profitós, convé ara abandonar-lo, perquè seria obstacle a una visió clara de la realitat y ens portaria a una ràpida decadència.

En els temps moderns els problemes econòmics són els que tenen més importància en la vida dels pobles; la naixença, desenrotllament y plenitud de vida d'un país està marcat y fitat pels graus de sa prosperitat material, de tal manera que pòt ben dir-se que un poble se presenta com eòs social ben organitzat, ab civilització y cultura científica avansades y ab propulsors genuïns y propis, a mida que ab son esforç va avançant en el camí de son creixement econòmic y financer.

Tals fenòmens són patents, han succeït y's van operant en totes les nacions capdevanteres del progrés mundial. Y no es que tinguem d'anar a buscar els exemples fora de casa. A Catalunya ens ha passat; nostre renaixement no's va manifestar quan teníem una riquesa migrada y embrionaria sinó que aparegué en el moment en que nostra prosperitat material se definia y manifestava ab certa fàisó propia. La importància que té arreu el «problema català» no li ha donat tan sols nostre renaixement literari y artístic, encara que hagi sigut vigorós, sinó principalment ha sigut deguda a nostra potencialitat econòmica que s'ha revelat ab els atributs d'un esforç productor de riquesa entre'ls quals s'evidencia una indústria y un comerç que han arribat a cert florent.

Si volèm conservar nostra superioritat, si volèm imposar nostre criteri y exercir certa hegemonia sobre'ls demés pobles ibèrics, es precís que al concretar nostra organització política, li ajuntem un programa econòmic que li dongui consistència y que abrassi l'integritat de l'activitat material, preocupant-nos fonamentalment dels problemes que la vida moderna ineludiblement planteja. No n'hi ha prou de parlar d'arancels y tractats de comerç, sinó que hi han altres medis de més eficàcia y transcendència y que reclamen una immediata realització per llur actuació constant sobre la vida econòmica del país.

Hi tinc dret

Jo, tinc el dret d'indignarme contra les injustícies, contra les falses apreciacions, contra els apostolats antihumans, y, fins, contra els homes qui per dilettantisme o per tara neuròtica, realitzen acció que afebleix y desvia la consciència del poble. Aquest dret d'indignarme que, com tots els homes, posseixo, vui usarlo pera dir ben clar que tothom ho entenga y ben alt que tothom ho senti, que l'esperit meu se troba de molt temps ensà indignadíssim.

La realitat de l'ésser nostre de catalans, ab les afirmacions concretes y precises que s'inclouen en un fet positiu de vida, determinà, fa poc més de mitja centuria, la nova florida de la vida catalana; de la florida en vingué el granar y després la sembrada que, certament, ha sigut forsa fructuosa. Y la florida foren els Jocs Florals que granaren en l'Unió Catalanista, essent aquesta qui ha sembrat la llavor nova per tot el camp de la nostra terra. Vui afirmar que les belles flors, que el grà prenyat de vida y que la sembrada generosa, han inclòs sempre una afirmació essencial: Catalunya. Catalunya, vol dir Catalunya, això es: tot un poble, un poble sencer. Un poble, no es jamai una modalitat política, ni un estament social, ni una aspiració religiosa única, ni un desitj de plaxeries determinades, ni insensibilitat pera els greus dolors, ni estacionarisme que s'oposa a l'avens mundial, ni arruxaments delirants que fan regredir les societats, ni es, en resú, res que s'oposi subjecció d'una col·lectivitat a una de les manifestacions parcialíssimes de la naturalesa humana. Un poble es la representació d'un procés social complexíssim; armònic, però, y tot ell encaminat vers l'orientació humana que es la resultant de les forces qui actuen a l'esperit de les col·lectivitats naturals: modalitat ètnica, orientació general de

l'humanitat, necessitats propies y accidentalitat política.

Ningú s'atrevirà a negar que'l renaixement de Catalunya s'ha realitzat del tot, absolutament del tot, dintre del fet, Catalunya es un poble, Es una infàmia política y social, aqueix motejar al renaixement nostre de regressiu, de conservador, de teocràtic, de qualsevol dels calificatius que a l'hora d'ara tenen pera la consciència humana, una significació inactual. Doncs bé, l'injúria fou llensada tan bon punt esclatà la flor primera, y no ha parat l'injúria ni en la florida plena, ni en el copios granar, ni en la sembrada profitosa, ni para, encara, ara que'l renaixement de nostra Catalunya ha fet baixar la testa dels qui anys y anys havien fet befa del reviu del nostre poble. Jo no'm refereixo als ultratjadors no catalans, car contra els qui no són de la nostra terra y ens ultratjen, no m'indigno, ni vui indignarmhi; contra els que sí, desperten en mí sentiments d'indignació, es contra els germans nostres de Catalunya, qui per ignorància o per conveniència han fet naixer en la consciència del bon poble desconfianses y fins aversió, contra lo que es, a la fi, la deslliuransa de la seva vida.

Que'ls homes ben intencionats s'hi fessin. Fins adès mateix, com qui diu, diaris, periòdics y homes polítics abominaven del catalanisme, de les afirmacions concretes contingudes en el catalanisme, y de tot lo que ab el renaixement del nostre poble tenia relació. Repassu, llegiu els escrits, recordeu de les violentes campanyes, feu memoria de discursos en meetings, conferències y en el parlament, y en tot s'hi remarca el fulminant anatema contra els qui eren, per acció de la naturalesa, l'expressió y l'acció del reviu d'un poble que s'adreçava a ocupar el seu lloc.

Condemnaven la vida, la efectivitat de la vida, ab el mot de *reaccionaris!* y en nom del avens, del progrés y de la civilització; diguem, però, que aqueix avens, aqueix progrés y aqueixa civilització, no eren pas l'avens, el progrés y la civilització, símbols del perfeccionament humà, que eren petits símbols utilitzats pera conquerir l'apoi del bon poble pera, tot enganyant-lo, esser oligarques, utilitaristes pràctics y professionals de la política. Y fins dirigint-se al poble, no ho feien pas en català; això no, y feien be. Car per dirli les atrocitats, les buidors, y les falsetats que li deien, jo preferesc que no ho fessin ab la llengua del mateix poble.

Doncs bé, malgrat aqueixa acció anticatalana d'aqueixos catalans qui per l'oligarquí havien renegat del propi ésser y de la moral natural humana; malgrat que el nucli adicte a l'acció de la renaixença catalana no era, ¿forsa ni faltava! la majoria del nostre poble, arribà un instant que, per la potència incontestable de l'acció que realitzava la minoria catalanista, tot se capgirà, y per tots els indrets ressonà potentíssima, una afirmació: Catalunya. Aqueixa afirmació la comprengué el poble, car comprengué que era afirmació de la pròpia vida y de la pròpia deslliuransa; y esdevingué un moment, en el que el sentiment s'imposà y fou la majoria la qui proclamà solemniament la bella afirmació: Catalunya. Tot d'una s'enferrocà tota la farsa política y els qui l'havien sostinguda, ja no malehien, ni anatematizaren: semblà que esborraven tot el llur passat, y digueren, també, Catalunya.

La vida del nostre poble havia triomfat; els catalans anticatalans confessaven la llur derrota y, per tant, l'erro grandíssim de la llur vida desde l'instant que afirmaven Catalunya, y's convertien a l'idea nova, a l'idea dels Jocs Florals y a l'acció del catalanisme. Sí, a l'idea, y ara hi afegeixo al sentiment dels Jocs Florals y a l'acció del catala-

Una gran responsabilitat pesa sobre'ls directores del moviment català. La d'haver abandonat als obrers, no orientant-los pera que conscientment y sens violència poguessin assolir son millorament. No se'ls ha organitzat, ni s'han creat en son favor aquelles institucions socials que'ls treguessin de les mans de la misèria y de la desesperació. A son patriotisme y esperit pacífic se deu el que a Catalunya la lluita social no hagi revestit afortunadament un caràcter greu.

Fan notar molts economistes que les nacions que van al davant de la civilització són les que han lograt la elevació de les classes inferiors que són les més nombroses. Treballèm, doncs, pera que nostres obrers no vagin portats per *meneurs* d'ofici, habituats a la disciplina, a l'orde, a la obediència; aixequem son nivell de cultura y encaminemlos a la organització professional y sindical, no mirant ab zel, sinó enaltint-la.

La lluita entre amos y obrers existirà sempre. Nostre ideal ha d'ésser forsa raonable, treureli l'aspra de la violència, moderarla, dirigirla pera que prengui un lloc pacífic en la esfera social. Si volèm anar endavant en implantar tota la gradació de institucions socials que funcionen en totes les nacions, y que per vergonya nostra, desconeixen la major part dels catalans.

Necessitem a Catalunya una política econòmica y social moderna, científica y definida: hem de conèixer íntimament els problemes que avui s'agiten en tots

els pobles avensats, que senten la intensitat de la vida, y estudiar les solucions proposades als problemes plantejats y les que estan en vies de surgir. Sols així, podrèm donar expandiment a nostres ideals de millorament y de progrés y no'ns encarrararem en motllos desacreditats, encara que fins ara hagin pogut ésser base de certa riquesa y prosperitat no del tot real, y no hi ha dubte que donat el moviment evolutiu que's realitza en el món econòmic y que's fa més notable cada dia, sinó ens hi enmotllessin y no l'encarnem en nostra especial constitució, aviat aniríem cap a una general ruina y viuríem únicament del recort d'una finida superioritat que tardaríem després en recuperar.

JOSEPH SITJAS.

Període constructiu

A la Sala Mercè, ont en qualques pel·lícules s'hi prescindeix ja de la nostra llengua catalana, s'hi exhibeix, aquests dies, la *lidia* completa d'un *toro*.

Encara que s'ha aprovat el projecte d' A. L., encara que'ns trobem del tot dintre del període constructiu, encara que hi hagi, *apaïbagament dels esperits*, me complasc en recomanar als qui resten fidels al fi moral y humà de la nostra causa catalana, que s'abstinguin de concorre al referit cinematògraf, mentres no sia una vera excepció per la qualitat de les pel·lícules, car ara, certament, no es pas l'excepció catalanesca que desitjem els devots de Catalunya y per

aquesta devoció, devots també de tot lo que no inferiorisa o deprimeix la nostra vida d'homes.

Per això ens plantem de la desviació iniciada a la Sala Mercè. Ademés de la pel·lícula suara assenyalada, d'altres s'en exhibeixen que són d'efectes deploables pera el nostre esperit.

Jo no soc escrupolós, y no demano un cinematògraf d'ignoscència; més tampoc, vui, encara menys, un cinematògraf amoral, carrincló y extensió dels *Sucesos*.

BON JAN.

Per la dressera

Ja era hora. Per fi els qui són catalanistes, per sentiment, per convicció y per la reflexió serena solzament fruit de nostra condició de catalans sense el destorb de sugestions desfrenadores de nostra voluntat, anem a tenir un periòdic nostre, un setmanari dedicat sense interlinees, a parlar de Catalunya tal com es ara, a procurar que Catalunya sigui tal com ha de ser, com serà demà si les lleis de la vida dels pobles continuen siguent fórmula de vida universal.

Ja ha arribat l'hora, alegremnos catalans que ha vingut a temps; en un moment que la espantosa confusió de la *ataxia* ha semblat a alguns plenitud de vida, en un moment que 'l gran trasbals d'energies ha aixecat gran polsaguera davant dels esperits més clars, convertint en propers y falsos miratjes, sere-

nisme se deu el redressament del nostre poble y el que se determinés la Solidaritat. Els vells morals de la política ja no renegaren més de la personalitat llur: afirmaren, Catalunya, y ho afirmaren en català. Y bé, reconegueren els llurs erros passats? ¿feren justícia a tota l'acció precursora? ¿reverençien als Jocs Florals y al Catalanisme? No. Ni'n parlaren: sembla, talment, que la Solidaritat havia nascut per generació espontània. S'afirmà Catalunya, tot renegant de Catalunya, car renegar del nostre poble, es prescindir de fer conèixer y d'enaltir a l'instrument natural que ha determinat el renaixement de la nostra Catalunya. Ni els Jocs Florals, ni el Catalanisme, són una institució y una acció de capelleta, que puga inspirar recels y competències, que són acció complexa, y, per tant, de conjunt, patriòtica, tota ella vida y ben potentia. Els qui mercès a afirmar Catalunya, podien seguir actuant a la vida política del nostre poble, ni'n resaren de l'acció que'ls havia vensut; parlaren en nom de la nostra terra, y, com abans, com quan actuaven d'anticatalans, decretaren y propagaren que'l catalanisme era egoista, retrògrade, mitjval, sortiren les torres d'ivori, motejaren d'inactuals als qui devien la persistència del llur actuar a n'el nostre poble, parlaren d'idealitats absurdes, mentiren y calumniaren, barrejaren el llur progrés de professionals ab les seves deslliuranses proclamades pel catalanisme, tornaren a la farsa política vestintla d'acció profitosa pera la societat catalana, apaiagaren sentiments nobilíssims y afirmaren una Catalunya, que no es Catalunya; es una Catalunya mancada de personalitat, de vida, d'acció, de sobirania social, d'existència en la civilització y de presència en la vida de relació de les societats humanes.

L'acció d'aqueixos desviadors perdura y no sols s'ha exercida en el bon poble, en el poble que un dia se sentí renaixement per l'efectivitat del sentir natu-

ral de la seva vida; aqueixa acció funesta que allunya l'afirmació de Catalunya y que acostia la satisfacció de les petites concupiscències, ha desviat a esperits fidelíssims del nostre renaixement, ha fet claudicar a persones qui havien enarbitrat a les novelles generacions y ha demostrat que molts, masses, ídols tenien els peus de fang.

Jo no puc evitar que tot això'm produeixi indignació, y, fins, jo vull indignarme, malgrat que jo sapiga que tot serà endebades, perquè els qui eren retuts abans de la solidaritat, retuts seran a la fi, car tot el llur esforç pera conduir a la farsa política el renaixement de Catalunya, s'estrellarà contra lo que es més fort, per l'acció anormal dels homes, contra lo que es superior y primer que les entremaliadures dels polítics: el destí dels pobles. Si ja passa! Fem una esquerra? Fem el partit (partit?) republicà català? Y no's fa. Que s'ha de fer! A Catalunya partits pera'ls homes, que això es partit, ja no s'en hi faran. Això sí que es retrògrade y antidemocràtic. A Catalunya que viu ja més enllà de la política professional, sols s'hi actuarà per l'acció catalanista. Per l'acció catalanista veritable, que prossegueixi l'acció del Jocs Florals y de l'Unió Catalanista, que no's riga de les accions precursors, que ajunti y que no divideixi, que sia verament, en els fets, democràtica, que cerqui les solucions dels problemes humans per la via dels fets y no per l'engany de les belles paraules, que afirmi que existir, que ésser, vol dir llibertat y existència en la civilització, que rebutji els renunciaments, y que no fassi creure que es generositat tota la desviació moral dels qui dogmatitzen per dilettantisme, o per escriure un bell paragraf, y no perquè visquin y sien sensibles a les deficiències, a l'impersonalització y als dolors socials, dels nostres germans de Catalunya.

Per més que's vullga ja no se l'enganyarà al poble. Tots els grups polítics, fins els catalanistes, duen una vida mi-

grada, y més si's fa la comparansa ab les grandioses manifestacions polítiques que'l nostre poble realisa; pot dirse que'l poble fa la seva via per viarany apartats dels que li fixen els qui pretenen dirigirlo. Y no obstant, el poble, el nostre poble, ab un sentit superioríssim realisa jornades com la del 13 de Desembre y com la del 14 de Febrer. En les dues jornades hi ha una concreta afirmació: Catalunya; y hi ha una altra afirmació: prescindir del partidisme polític. No hi fa res que hi hagi qui s'en aprofiti; el poble s'en riu, y repeteix: Catalunya. Sab que la seva afirmació, educa y enforteix, y sab que no rendeix homenatge als homes; sab que afirma; sab que'ls homes passaràn; sab que aqueixos homes són el seu instrument, són l'escusa pera l'afirmació; sab que labora pera la futuritat, sab que actua incomprés pels mateixos als qui delega; sab que proclama una afirmació incontestable, y sab que l'hora de la justícia, esdevindrà severíssima pera'ls qui mercadejen ab la voluntat ferma y ben expressiva del poble.

No soc pas sol en indignarme. El poble, el bon poble, aqueix bon poble, que per instint y despreciant als qui pretenen disgregarlo y s'afanyen en desorientarlo, a cada cop que s'ofereix fa la seva afirmació concreta, malgrat que hi hagi qui's fassi l'illusió de que es docilíssim, aqueix poble també s'indigna. S'indigna y no pert la serenitat, s'indigna ab els qui no saben, o no volen, comprendre tot l'heroisme d'aqueix poble que actua ab tanta sabiesa y ab generositat passa per tots els desenganys, repetint ferm y convensut l'afirmació: Catalunya. El poble, però, no l'exteriorisa, per ara, la seva Indignació. Jo no soc tan virtuós, ni vull serho: per mí es un deure expressar ben clar l'indignació que sento contra els qui pretenen infiltrar la farsa política a la renaixensa de la nostra Catalunya,

D. MARTÍ Y JULIÀ

nes visions; en fàcils y concupiscents promeses d'avui les formes y dignes reivindicacions de demà... en una paraula en un moment que's vol despertar a corre-cuita la nostra Catalunya ab l'estrèpit de caixes de capdals o d'estridents bullangues històricament democràtiques...

Respirèm nosaltres els que en mitj del remolí havem hagut de sofrir les empentes dels uns y les estirades dels altres; reunits en gropa de germanor, anem a continuar el nostre camí de dressera cap a nostre ideal que si no es afrenat y fàcil, al menys es segur de portar-noshi tart o d'hora, que sabem nosaltres que si'ns manquen les forces per arribarhi, no serà perdut el nostre esforç perquè haurèm aplanat el camí per nostres fills que ab més dalit arribaran més lluny.

Donguemnos les mans els catalans que un dia, havíem emprés la via seguint la senyera de la Unió Catalanista y estàvem contristats desde molt temps perquè no la veíem voleiar, més que en moments de plany o de digne protesta contra covards desviacions y remeis de curardero.

Donemnos les mans a la seva ombra patriòtica que ja'ns entendrà per defensarla a tot hora, reunits en aquest simbòlic baluart del nostre setmanari CATALUNYA

Procurèm no més servir ben pura y sempre digne la significació del nom y que això solzament ens portarà allà ont volèm arribar, y per assolirho, fem entre tots que sia el nostre periòdic, expressió fidel de la voluntat, cada

dia més potentia y conscient de nostra terra per fer valer davant de forts y de febles la seva personalitat íntegra de poble viu.

Tribuna lliure de nacionalisme català, en el complert sentit d'aquestos mots o sia sense *distingos* de parlamentari ni por a través de censures oficiosas per altes que semblin.

Lloc agradós d'inter-canvi d'idees y sentiments de las comarques catalanes ab la ciutat.

Y franc aculliment als escriptors forans perquè puguin esplaiar sos patriòtics desitjos, lliures de la amargor dels personalismes y miseries de localitat.

Femho així catalans de la Unió y a despit de les burles del uns y els possibles anatemes del altres, anirèm per la drassera al veritable resorgiment de la nostra Catalunya.

EVELI BARNADAS

Olot

Consideracions

Continua essent tema de moltes converses, l'inqualificable votació del nostre ajuntament en l'expedient Claramunt. Se parla agrement, durament y ningú surt a la defensa dels desgraciats regidors de Barcelona.

Aquells ajuntaments del temps del caciquisme, eren tant dolents com els d'ara, pero cal reconèixer que si eren dolents procuraven amagarho y volien semblar honrats; eis d'ara, ja ni de semblarho's preocupen y als pecats de

aquells hi afegeixen el pecat d'escàndol. Se veu que'ls favors fets a n'en Planas y Casals, no eren de tanta magnitud com els favors que ara's fan a la Lliga Regionalista. Y a la Lliga són agrats desde l'Ajuntament.

Un aucellet, amic nostre (això del aucellet no es pas original, pero ara ve bé dirho així) va sentir una llarga conversa y'ns va contar coses que fan escriuir.

«En Claramunt s'ha de salvar—deia un «leader» parlamentari—se l'hi han de pagar els treballs que ha fet per la nostra entitat y això costi lo que costi.»

Y'l bon regidor—qui no pateix altre mal que'l de les males companyies—deie: «Jo no puc, jo tinc de dir lo que jo he vist, la meua consciència no'm permet pagar a l'Ajuntament, els favors rebuts per una entitat política...»

Là cosa's feia llarga y pesada y l'home digne no's donava. Per fi'l «leader» que diuen que es imperatiu y resolut quan no's tracta de les llibertats de Catalunya, ab un cop sèc digué: «S'ha de salvar y se salvarà, sigui com sigui; ara, no'l podem deixar abandonat». Y l'home honrat, abatut respongué: «Salvinlo vostès, votin en contra: jo no puc, no puc; jo tinc consciència».

Y la votació vingué y hem quedat en que, quan s'es electorero d'un «leader» se pot impugnament falsejar talonaris.

Ah! D'acció popular contra l'Ajuntament no n'hem sentit a dir res. Els *bons catalans* encara's limiten a ésser bons electors.

P.

Prensa catalana

De nacionalisme

Es dolorós que mentres arreu del món, el Socialisme democràtic guanya l'adhesió de tots els obrers, portant-los a la lluita rahonada y serena en pró dels seus interessos, a Catalunya apenas sigui conegut y encara Reus sigui desconegut en absolut. Per això es d'agrair que un convensut, en Josep Recasens y Mercadé, haigi portat al «Centro de Lectura», aquest ideal obrer valentse de l'amplitut de criteri imperant ara en nostre entitat cultural. Es d'agrahir que aquí, se aixequi una veu qu'expliqui lo que es y lo que significa pera'ls obrers la Social-Democràcia, puig indubtablement de la divulgació de les doctrines socialistes, ne sortirà la constitució d'un nucli social importantíssim destinat a encarrilar als treballadors cap al camí segur y raonat de les seves vindicacions.

Creiem que la solució del problema obrer correspon als obrers mateixos y per tant, són ells, ells tots sols, no cap fals apòstol ni cap revolucionari de cartró, qui ha de donar la solució que apeixen.

Ara bé, el Sr. Recasens, cridava als obrers a que s'ajuntessin ells sols desconfiant de cap polític y dient que eren burgeses i explotadores totes les polítiques, y a n'això devem contestarli que la nostra de política no es ni una cosa ni una altra.

No fem una política burgesa perquè en el nostre nacionalisme hi caben perfectament, y s'hi manifesten, totes les tendències y totes les escoles, fins la anarquista. Són nacionalistes per necessitats naturals, no per un romanticisme arcaic, per convicció de que ni naltros ni'ls anarquistes podem desfer la realitat hermosa de Natura, perquè fins acceptant els criteris més avensats, veiem que avui se tendeix, per arribar a les més grans concepcions socials i a les més grans transformacions mundials, a conseguir l'autonomia més íntegra—més plena quand més radical s'es—de desde l'individu fins a les nacionalitats.

No representem tampoc una política explotadora perquè l'ideal republicà no el tenim com a fórmula definitiva, i perquè no volèm perpetuar una República que aturi per un moment la marxa progressiva del temps, sino que són republicans, perquè creiem, que avui per avui, es la modalitat que fa més aequilibrable la llibertat y democràcia que ansiem indubtablement, y això ho accepten tots els socialistes, per passar de l'organització social present a la futura, prenyada de llibertats, han de seguirse una serie d'etapes, d'esglahons, que'ls radicals tots, han d'ajudar a guanyar per anar aconseguint a la vegada que major suma de llibertats, major instrucció en els homes i major felicitats pera l'obrer.

Per tot l'exposat, no creiem que ni remotament siguem nosaltres un partit burgès y explotador. No venim a retardar l'adveniment de la Social-democràcia, sino a fer evolucionar la societat per arribarhi a n'aquesta finalitat, i així, doncs, de fet són uns col·laboradors dels obrers, ja que volèm arranjarli el camí en profit seu.

No volèm que'ls treballadors vinguin a nosaltres renunciant a la lluita particular emprò si aspirèm a rebre d'ells una ajuda indirecta, un apoi ben marcat en tots els moments importants, puig pràctic es, y forsa per ells, anar ajudant a les esquerres, sino ab una ajuda ratllant al ministerialisme, quan menys ab una col·laboració lleal.

Aquest es el camí que segueixen els

socialistes de tot el mon, els de les grans associacions, els que mercès al seu esforç han guanyat eleccions y tenen regidors y diputats propis.

Y per altre banda, tocant al nostre patriotisme, recordis que'ls socialistes també'n són y forsa y sino vegis aquella resposta dels alemanys que deien valentment: *Som d'Alemanya*, quan hi havia la temensa d'un conflicte armat ab la Fransa.

Permetins el distingit conferenciant del «Centro de Lectura», que deixem ben sentat el criteri de que, com a nacionalistes són compatibles y com a polítics no són antitètics, a n'aquesta forsa de treballadors coneguda arreu per la Social-Democràcia.

JERMELL.

De Foment, de Reus.

Homenatge a l'Ignasi Iglesias

Dissabte passat se celebrà al «Mundial Palace» un sopar en honor de l'eminent dramaturg, en Ignasi Iglesias.

Assistiren a la festa un bon nombre d'amics y admiradors del autor de *Girassol*.

A l'hora dels brindis pronunciaren sengles bells parlaments pera enaltir la personalitat de l'honorat y les excel·lències de la seva obra artística y social, entre altres que no recordem, en Rafel Marquina en nom dels organitzadors de la festa, l'Adrià Gual qui llegí cartes d'adhesió a la festa de l'Apeles Mestres, d'en Morera, d'en Bastardas, d'en Calvet, d'en Carles Rahola y de molts altres, en Hurtado, en Corominas, en Pous y Pagès, en Sampere y Miquel, en Junoy, l'Utrillo, en Miró, en Mer, en Burgas...

L'autor homenatjat agrai en breus y sentides paraules, les d'admiració rebudes y les endressà ab una modestia que l'honra extraordinàriament al Mestre Guimerà que, digué, «voldria veure assentat en el meu lloc en aquesta taula».

La festa fou un merescudíssim tribut a l'excelent autor de tantes obres famoses del nostre Teatre.

A. B.

Secció Oficial

Associació Catalana de Beneficència

ADHERIDA A L'UNIO CATALANISTA

Constituida a darrers d'agost del passat any, no pot ésser que passés desapercibuda la fundació d'aquesta entitat, per quant el primer acte per ella realitzat signa la publicació d'una fulla dirigida «Als Catalans» en la qual a tots se demanava'l concurs pera la patriòtica y bella obra de socorre als qui en la presó o en l'exil sofreixen per delictes d'opinió en defensa del ideal Nacionalista.

En la diada del 11 de Setembre's publicà la mentada fulla; mes, no havent arribat a mans de tothom, no havent tothom pogut conèixer els propòsits de la Associació, mercès a una denuncia del fiscal, s'expandí arreu de Catalunya la coneixença dels fins de la entitat. Tres companys siguieren processats. Bon goig el d'ells si de llurs penes n'havia d'esdevenir bé pera la Associació, bé pera Catalunya!

La Associació Catalana de Beneficència rebé un petit reforç, d'aquella denuncia y d'aquells processos. Entitats y particulars de Barcelona y de fora d'ella s'han anat interessant pels beneficis fins de la Associació, han anat sumant els seus noms als dels primers donants. Y l'esforç de pocs avui, l'esforç de tots més tart, portarà una plèthrica vida a l'obra de desinteressat patriotisme.

CATALUNYA, al felicitar de tot cor als processats avui absolts, ofereix a la Associació Catalana de Beneficència un espai pera que sigui lloc d'ont pugui setmanalment demanar pera'ls seus beneficis fins y donar

compte de les recaudacions fetes y les inversions donades.

Les primeres són, fins avui:

	Pessetes
De la Lliga Esperitua Ntra. Sra. de Montserrat.	21'25
Capte y sobrants forada Danyans.	25'40
1.ª inscripció dependents carrer Hospital 27.	7'50
De un bon afectó.	4'00
Sr. Turull.	2'60
Aplèc Nacionalista Català.	4'00
Taula c. Moritz.	0'50
Sobrants corona Casanovas.	1'80
Sang Nova, Vetllada Benèfica.	30'50
Dels Dependents Comers Industria, Vetllada Teatre Granvia.	70'00
Sobrants de la Reixa.	30'20
Centre Catalanista Molins de Rei.	17'00
Associació Catalanista Vilasar.	12'00
E. Buxó.	5'00
La Pinya Catalanista.	6'80
Del Poble Català.	9'10
Del id. Vetllada Calonge.	45'00
D. Manel Serra y muller.	10'00
J. M. Llista 1.ª.	1'10
Comissió Popular Sardanes (Sarrià) Catalanistes de l'Havana per conducte <i>Metralha</i>	140'00
Varis socis de l'Orfeó de Blanes.	12'00
D. Josep Raventós.	5'00
Republicans Federals de Palamós per conducte del Poble Català.	23'00
Varis catalanistes de S. Feliu de Pallarols.	7'00
D. Antón Cusull, de Vic.	2'00
Rosa Boadella.	0'50
Dependents casa Recut, carrer Hospital 27, mesos Octubre y Janer.	9'75
De l'Associació Catalanista de Sant Boi.	18'35
Festival Frontó Comtal per l'Agrupació la «Dansa».	21'30
D. Josep Raventós.	5'00
Agrupació Catalanista de Mèxic.	93'85
Centre Català de Sabadell, quotes de 0'10 ptes.	49'00
Centre Nacionalista Republicà de Manresa.	93'80
Suma total.	797'30

En el proper número se donarà compte de l'inversió de cabals recollits.

Les entitats y particulars són pregats de aportar idèes o medis pera l'aument dels ingressos d'aquesta Associació.

Febrer 909.

Una innovació

No hi ha a Catalunya societat, agrupació y col·lectivitat de la tendència y orientació que's vulgui, que no tingui consignat en primer terme, que la finalitat de l'associació es contribuir per medi d'escoles y altres menes d'ensenyansa a la major cultura del nostre poble. Y ab tot y el gran nombre de institucions y organismes que demostren tants bons propòsits, la cultura de la nostra gent no està pas al nivell, que tantes institucions d'ensenyansa sembla que tindrien de proporcionarli. Y les probes són ben clares. En gairebé totes aquestes entitats que hem dit donen una preferència ben remarcable a l'ensenyansa de les arts gràfiques. Tothom ha considerat necessari que pera que tota mena d'oficis y industries que tinguin una relació d'aprop o de lluny ab l'Art, els homes que han de elaborarles tinguin uns coneixements artístics lo més perfectes possible. Y es per això que donen aquesta gran importància a l'ensenyansa del dibuix, per exemple. Però'ls resultats que fins ara s'han obtingut entristeixen de debó. Es que la finalitat d'aquets centres d'educació y ensenyansa, es ben lloable; es que'l fet de que hi hagi a Catalunya un tant gran nombre de gent que's preocupi de la sort dels seus coterranis, es molt consolador, però ab tot y això no es suficient pera que'ls resultats que's poden esperar de tants bells exemples, siguin lo profitosos que convé que siguin. Aquets bons menestrals, aquets bons obrers, que esmersen bona part de les seves energies en la educació y en la perfecció dels ciutadans de demà, creuen que la seva bona voluntat els dóna dret a triar y a imposar els mètodes d'ensenyansa. Y això es una complerta equivocació. Avui se constitueixen noves entitats de cultura, que adopten els mateixos mètodes pera l'ensenyansa del dibuix que'ls que tenen aquet gran nombre d'institucions que hi han a Catalunya y que fa cinquanta anys que estan fundades y que no'ls han modificat pas.

Y aquets mètodes no poden ésser més contraris, pera donar una complerta educació a qui va a aquestes entitats en busca d'ella.

Lo primer que procuren es co-locar a n'el noi davant per davant d'aquelles làmines, esgrogueides, mitj esquinsades ont hi ha dibuixat, deplorablement, un nas o bé una orella. Imagineu-vos ben bé l'estat d'ànim del noi. Ell es un xicot viu, que del dibuix ne té un concepte molt boirós, però que ell se daleix pera dibuixar, pera anar reproduint ab linies y taques totes aquelles coses y formes que a la seva ànima d'infant més fortament l'ha impresionat.

Doncs bé: a n'aquet noi que li semblava que al dibuixar anava a adquirir un nou procediment de llenguatge, li fan esllanguir davant d'aquelles làmines que no li diuen absolutament res als seus entusiasmes, y mortes aquelles ingènites condicions esdevé un xicot que copia més o menys bé, y que al cap d'un mes de no practicar-se ja no li queda cap recort de la seva educació artística.

Aquets xicots esdevinguts homes, vegentse obligats a ésser col·laboradors en els seus oficis, no tenen més remei que ésser uns esclaus d'aquestes infinitats d'obres de decoració estranera, de les que aquí a casa nostra cada any n'entren milers de volums.

Tota aquesta munió d'artífexes que han sigut educats tan deplorablement en aquets llocs, treballen y complauen els seus treballs a la nostra gent de cabals y menestrals que'ls encarrega els seus mobles, la decoració dels seus establiments, etc., etc. Y es que tots plegats han rebut la mateixa ensenyansa y són tributaris a n'els mateixos gustos.

Són pocs a Catalunya els llocs ont s'han adonat que calia modificar l'ensenyansa de les arts gràfiques, si's volia que donés algun resultat beneficiós. Aquets pocs s'han adonat dels bons resultats que donen aquets nous mètodes d'ensenyansa que posen de primer anduvi an el noi a dibuixar directament totes aquelles coses que'l volten y que pera ell té més recorts. Y no fan dibuixar en aquesta forma precisament a n'el noi que mostri un marcat interès en continuar en un ofici o en un art que li sigui menester estar sòlidament educat, sinó que aquesta educació la fan extensiva a tots els estaments, y a tots els sexes, pera que tots educats en aquets principis, y tots sodollats de les seves bondats formin un conjunt del tot armònic.

Té un interès grandíssim l'ensenyansa del dibuix directament de les coses viventes y de les que hagin sigut admirades per els mateixos nois, perque es un element d'educació excel·lent. No formarà a tothom artista, aquesta nova forma d'ensenyansa, sinó que educarà a tothom, pera que sigui possible que no li fugin les emocions més belles que tingui motiu de fruirles, y el coneixement d'infinat de coses que sense una educació així li passarien desapercibudes. Y això es indubitable. El qui's posa a dibuixar un objecte qualsevol, a mida que avansa en l'observació de la seva forma, de les seves linies y del seu color, capeisc tota la seva construcció, el seu valor, el seu interès y la seva necessitat. Si es un objecte bell, no hi ha

dubte que tot dibuixantlo anem admirantlo molt més, y el gaudim, doblement.

Comprentent tot el valor d'aquesta nova manera de practicar l'ensenyansa del dibuix, el govern francès ha acordat que desde'l nou curs de 1909 a 1910, en tots els centres d'ensenyansa que depenguin de l'Estat francès s'adoptin aquets nous procediments d'ensenyansa.

Es reconfortant pensar que hi ha tot un poble l'educació del qual, basada en aquesta nova forma, produeix una igualtat y una harmonia a totes les coses que aquella gent concebeixen. Es interessantíssim veure adoptats aquets nous procediments d'ensenyansa en tota mena y categoria d'escoles, y que educats tots en els mateixos principis no hi ha cap abím d'intel·ligència que pugui separarlos, quan esdevinguin els constructors y impulsors de tota mena d'obres.

Aquesta decisió del govern francès representa una tal revolució pera la democratisació de les coses d'Art, que nosaltres creiem d'un interès grandíssim el seu coneixement y la seva propagació en terra catalana pera que, convenguts de les seves ventatges, no dubtem més temps en generalisarles. Y ens plaurà desde aquestes planes comentar tot sovint aquestes noves qüestions d'Art, pera portar el convenciment en l'ànim de tots aquells que més contraris puguin mostrarse.

M. AINAUD.

Obrerisme y Nacionalisme

El moviment nacional de Catalunya, com a íntegre y complex que es y deu haver d'ésser, y encarnant ensemps una enlairada y noble aspiració de perfeccionament y dignificació de les col·lectivitats naturals y els individus, de cap manera podia passar de llare y creuar-se de brassos davant del problema humà que ocupa avui preferentment l'atenció dels polítics y estatistes de tot el món.

Inútil es dir que 'ns referim al problema social, de realitat impositant en tots els pobles avensats y cuites, mes a Catalunya, mixtificat totalment y sense l'orientació que li calia pendre pera evolucionar camí d'una justíssima y victoriosa resolució.

Les causes primordials que han ocasionat la desorientació y desorganització en les masses obreres de Catalunya, retrassant en conseqüència l'adveniment de l'hora triomfanta per les reivindicacions proletàries, poden resumir-se en una sola, això es, en el menyspreu y, a voltes, hostilitat manifesta, dels obrers catalans, envers la qüestió nacional del nostre poble.

Aquest menyspreu, aquesta hostilitat tant perjudicial pel Nacionalisme, com pel mateix proletariat català que la sustentava, nasqué y se propagà entre la massa obrera, no pas solsament per l'interpretació errònia, a que s'oferia'l caràcter romàntic del primitiu catalanisme, sino també per la acció funesta d'agitadors professionals, que portats, per movils que no es del cas escatir, procuren presentar, el nostre moviment com a enemic de les reivindicacions obreres.

Y l'«Unió Catalanista» volgué dir la seva paraula sobre tant important problema, volgué desvanir l'equívoc que imperava sobre les consciències de la major part de l'element treballador y apareixent tal com era liberal y progressiva, aprobà, en la memorable Assam-

blea de Barcelona, unes bases espill de democràcia, y que proclamaven ben alt la perfecta compatibilitat entre l'nostre moviment y les aspiracions del poble treballador.

La doctrina que aquells acorts encarnen, a més d'esser la manifestació més moderna y enlairada de la ciència social, definia clarament l'actitut del Nacionalisme en relació a tant magne problema y la solemne declaració del *dret a la vida*, que s'feu en aquella assemblea, demostrava d'una manera eloqüent y precisa la falsetat de lo que contra nosaltres venia dientse.

El Nacionalisme aspira a la reivindicació de la personalitat catalana, això es, a la dignificació d'un poble; els partits del treball lluyten també per la reivindicació de l'obrer, com a persona social y per la dignificació del home-pària; els punts de contacte són, doncs, ben manifestos.

Unes meteixes trabes, són les que priven al nostre poble de manifestarse tal com es, impedit també l'ascensió gradual de les aspiracions obreres. Y per sobre d'això, entre nosaltres està en primer terme el cas nacional, la brega per l'integral autonomia, y en ella es ont han de cercar els obrers un camp mes ample per a l'acció social, car col·laborant a l'obra del Nacionalisme, no solzament compliran un deure ab sa naturalesa catalana sinó que avensaran un pas més en el camí de ses reivindicacions.

Cal que lluitem incesantment pera desvaneixer aquesta exacerbació del cosmopolitisme, que presenta un mateix motlle pels problemes socials de tots els pobles, fent veure a tothom y especialment a les classes interessades, que si be en apariencia el problema social arreu es el mateix, en realitat varia completament segons les condicions de cada poble, y així com l'obrer anglés pot precindir de la qüestió patriòtica, l'obrer català deu haver de contribuir a l'obra de deslliuransa de la col·lectivitat, a que perteneix per la seva naturalesa de català y pel seu caràcter de productor.

Precisa que les hermosíssimes doctrines de llibertat y humanisme de la «Unió» les escampen per tot Catalunya, procurant encarrillar l'acció dels nostres obrers, a la acció comuna de tots els catalans, lluitant pel regoneixement de la personalitat de Catalunya, y en la afirmació de la naturalesa catalana de tots nosaltres.

Ab l'Autonomia Integral triomfarà no solzament el sentiment patriòtic, sinó les ansies de perfeccionament, de progrés y de deslliuransa de tots els homes de Catalunya.

P. FLÓ Y VALLÉS

Notes sportives

¡Spormens Deu vos guard!

Ja n'hi podèu contar un altre entre vosaltres, un altre a estendre tot lo que tinga color sportiu, siga de la mena que siga. Donada l'importancia de CATALUNYA no hi podfa pas mancar aquesta secció. En ella lluitarèu pera la major expansió de la vida sportiva catalana, que d'uns quants anys ençà, ha sortit de son raquíu mare de les sales d'esgrima, ont podèu dir estava compendiada. Lluitarèu pera la propagació de tots els sports, emperò d'una manera especial, pera tots aquells que directament se dediquin al desenrotll físic.

Serem fermes propagadors de l'escursionisme, malauradament deixat a banda, com la cendrosa, dins la vida de la cultura física. L'escursionisme'ns proporciona un gran camp d'acció dintre l'sport al ensemple que fortifica nostre musculatura d'una manera racional, pausada, desentrotlla l'esperit, el cultiva, ens instrueix.

Els sports a ple aire tindran nostra preferència; ells són els que marquen el grau de cultura d'un poble.

Mirèu Suïssa ab les seves societats sportives, ont els socis en alguna d'elles passen de 50 mil; mirèu aquells camps de sport, ben cuidats, mai en vaga; mirèu els cursos en plena natura y en tot temps; mirèu aquelles pistes immenses de Law-tennis a l'estiu, ont la dona se mostra ab tota la bellesa, a milers d'espectadors; mirèu l'animació regnant en els camps de tir, ont els cartons dels blancs s'hi contenen a dotzenes; mirèu, a l'hivern, el formigueig de gent per les montanyes y pel pla, per la pista y per la carretera; tantost vos passa pel costat la silueta xamosa d'una simpàtica «squisseuse» tantost davalla brunzent un «snob» damunt sa «luge».

Tothom fa sport, desde la quitxalla fins al més alt personatge.

¿Y quina es la cultura del poble suís? No cal pas que vos ho diga, be prou que n'esteu convensuts.

¿Y la vella Anglaterra, no'ns atrau pel civisme de sos habitants? mirèu les seves planes bullint de jugadors, ací una partida interessant de «hokey»; allà vos crida l'atenció un jòc de «kriquet»; acullà un camp grandios estabolt de milers d'espectadors d'un gran «math» de «foot-boll»; més lluny, vora'l riu se tenen en rotlló infinitat de botes airosoes pera un partit de «boating»; més avall l'animació del «water-polo» vos atrau; seria feina de mai acabar la de detallar la vida sportiva de la vella Anglaterra.

Posèm tots, doncs, nostre gra de sorra pera bastir l'edifici de la cultura física de Catalunya, que quan l'haurèu assolida, nostra Patria tornarà, com en altres temps, a ésser forta, rica y plena.

Comensèm bé nostra gazeta. Un fet d'importancia crida l'atenció, en aquestos dies, a tot el món sportiu de nostra Ciutat: me refereixo al «Park de sports». Podèm dir ab orgull que Barcelona contarà ab una de les millors pistes del món, ont veurèu desfilar les primeres figures del ciclisme. Sols consignat que serà capàs pera més de 80.000 persones veurèu la gran importancia que tindrà'l «Park de sports». Aquesta obra, empresa per element jove, pels coneguts corredors Turon, Michiels y Etienne, atreuerà segurament un gran nombre de gent a Barcelona en la vinenta «season». No'm parlèu més avui perquè, donada la seva importancia, ho farèu més extensament un altre dia.

La secció d'Hort de Montanya del «Centre Excursionista de Catalunya» està preparant el primer concurs de sports d'hivern.

Aquest consistirà en una cursa de velocitat y obstacles, ab «luge». Se farà a primers de Mars y el lloc elegit es el del Pla de cinc sous a Monseny.

El «Club Montanyenc» està organisant la segona excursió del circuit de la «provincia» de Barcelona. L'itinerari a seguir es de Sant Sadurn de Noya a Manresa. Estàn ja esllestantse els últims treballs tipogràfics de l'obra ressenya de les Escursions Espeleològiques «Sota Terra». Per les primícies que n'hem gaudit, podèm adelantar que serà un llibre interessantíssim baix tots els punts de vista, doncs el treball que l'integren y el gran nombre de gravats que l'il·lustren, són de gran importancia aquells y esplèndits aquts. No dirèu res del llibre, essent fet per l'Oliva de Vilanova.

Permetèu, llegidors caríssims, que avui no vos parli d'altres sports, ja vagarà de ferho.

OBICUO.

NOVES

CATALUNYA agraeix ben coralment les mostres de consideració ab que ha sigut rebuda pel públic y per la premsa de la terra la seva aparició.

Més que a la pròpia valua CATALUNYA vol atribuir el seu èxit a la virtualitat dels seus ideals que han trobat ressò en tots els catalans.

Per Catalunya, doncs, més que per nosaltres, estimèu l'excelent acollida que se'ns ha fet.

● La 14.ª conferencia del cicle Catalunya Ciutat que ab tant d'èxit ve donantse a l'Associació Nacionalista Catalana, tindrà lloc el pròxim dissabte, dia 27, a les 10 de la vetlla, anant a càrrec del distingit músic-poeta de Terrassa en J. Llongueras, el qual desenrotllarà'l tema «Civilitat».

L'intens relléu de la personalitat artística d'en Llongueras sobradament coneguda de tots els qui segueixen el nostre moviment intelectual, es penyor segura de que sa conferencia serà nna brillant continuació de les fins ara donades y motiva que s'espera ab fort interès.

Benvingut, y que li plagui l'estada entre nosaltres.

● El digne President de l'«Unió Catalanista», Dr. Martí y Julià, donarà diumenge vinent una conferencia al Teatre Principal de Canet de Mar, disertant sobre'l tema *Per Catalunya*.

L'acte serà públic y es de creure que estarà molt concorregut a jutjar per les impresions que'ns transmeten d'aquella important població llevantina.

● El «Centre Nacionalista» de Balaguer (adherit a la Unió Catalanista) està organisant una tanda de conferencies la majoria a càrrec de prestigioses personalitats d'aquelles comarques, entre les quals sabem s'hi compten els nostres amics Comes y Sorribes, d'Agramunt; Pere Mias, M. Morera y Galicia, Josep Estadella, de Lleida, y altres.

Aquelles comarques són catalanes de cor; lo donarlos conciencia de sa personalitat es la tasca dels bons catalanistes. Bé fa'l «Centre Nacionalista» de Balaguer, ajudant-hi ab forta empena.

● A la barriada de Sant Martí s'ha constituit, per un grup de bons catalans, una Agrupació Nacionalista Radical que ha sollicitat ja la seva adhesió a la benemèrita «Unió Catalanista».

Saludem coralment a la novella entitat, que en les actuals circumstancies d'afebliment, es doblement encorajador veure apareixer nous campions de l'integral y veritable Nacionalisme.

● En la Escola Nacional Catalana que dirigeix en Jaume Arqué y Clapés hi donà dies enrera una interessant conferencia sobre Geologia, l'aventatjat alumne de la Escola «Mossen Cinto», n'Agustí Escalasans. Ab llenguatge senzill explicà d'una manera brillantíssima l'importancia de l'estudi de la Geologia, extenentse en atinades consideracions que demostraren els fondos coneixements que de l'esmentada ciencia posseeix el jove y distingit conferenciant, essent calurosament aplaudit al acabar sa magnífica conferencia.

● A les deu de la vetlla del prop vinent dissabte, en Joaquim Horta donarà en el local social del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria», una conferencia quin tema serà «El catalanisme y el problema social».

● El «Círculo Mercantil é Industrial» de Lleida, s'ha dirigit als representants parlamentaris d'aquella provincia, demanantlos que interposin tota la llur influencia pera lograr que per la propera festa major (11 de Maig) s'inaugurin les obres del ferrocarril Noguera-Pallaresa.

Desitjèm que tinguin èxit les gestions de l'esmentat «Círculo» y per la nostra part demanem a tots els representants de Catalunya que ajudin als d'aquella provincia en els seus treballs. Y aquesta nostra demanda, a més del nostre bon desitj pel Noguera Pallaresa vol significar als senyors del «Círculo Mercantil é Industrial» la necessitat de fer qüestions catalanes de tot lo que a Catalunya interressi, y la conveniencia de que's prescindeixi, quan som nosaltres els qui parlem, d'aquestes divisions en provincies absolutament contraries a la nostra manera d'ésser y al nostre voler.

Recordin els lleidatans que'l Noguera-Pallaresa no passa per cap dels districtes de Cervera, Borjes, Solsona y Sen d'Urgell y que, per tant, si seguim el sistema de fer qüestions locals d'aquestes grans millores cap interès haurà de mostrar els representants d'aquestos districtes, y recordin sobretot, que ha sigut sempre la poca forsa de Lleida lo que ha motivat que aquest ferrocarril no sigui un fet.

L'interès que tenim per aquesta via, ens mou a recomanar insistentment als catalans de les comarques interessades, que procurin fer d'aquesta qüestió, una qüestió general, una qüestió catalana, única manera de veure satisfetes ses aspiracions. Y així y tot, vigilant molt y anant un xic depressa; si no, potser molt aviat vindrà'l dia en el qual veureu que ja no hi som a temps.

Nosaltres creiem que tot Catalunya té obligació d'estar al vostre costat, catalans de Lleida; nosaltres hi estem y desitjèm que estiguèu en guardia contra perills més serios de lo que presumiu a jutjar per la vostra conducta d'ara.

● *Erratum.*—En la ressenya de la conferencia d'en Salvador Albert, els caixistes ens feren dir que'l conferenciant presentà a l'Ibsen com a gran cronista, y lo que digué molt bé'l conferenciant es que l'Ibsen era un gran ironista.

Altres errades s'escaparen que segurament el bon sentit dels nostres lectors hauràn esmenat. Procurarem no tornarhi.

Imprempta F. Bedia, Dr. Dou, 14.—Barcelona

CATALUNYA

REVISTA SEMANAL ADHERIDA A LA UNIO CATALANISTA

Redacció y Administració:

RAMBLA DE LES FLORS, 30, Pral.-Barcelona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Un trimestre..... dugues ptes. ♦ Paissos de l'Unió Postal
Un any..... vuit > ♦ Un any..... deu ptes.

Número solt: DEU CENTIMS

CASA ESPECIAL EN COLLS

CORBATES Y CAMISES A MIDA

F. Vehils y Vidal

PORTAL DE L'ANGEL, 2

GRAN BARATURA DE PREUS

BARCELONA

VALORS ESPANYOLS

VENDA A PLASSOS AL PREU DE COTISACIÓ

Els compradors tenen dret a cobrar els cupons a mida de són venciment

Ordres de Borsa al contat y compra de cupons

Pera detalls a EL CRÉDITO GENERAL ESPAÑOL

FUNDAT EN 1889

CASPE, 19.—BARCELONA

Especialitat en Camises a mida

Camisería Boquería

Corbatería n.º 32

== GRAN BARATURA DE PREUS ==

Catalunya Artística y Pintoresca

POSTALS PUBLICADES PER LA

Associació Protectora de la Ensenyansa Catalana

Van publicades DOTZE sèries a UNA peseta

La vinenta setmana sortirà la sèrie TRETZE

De venda a totes les Llibreries y en el local de la Entitat Baixada de Sta. Eulària, 3, pral.

Enganxador de
CARTELLS

== Amalia, 28, entresol ==

L'Espanyol

Repartidor de tota mena d'anuncis
y prospectes a domicili

EL MÉS ANTIC DE BARCELONA

Thé Rinnogue

Es el millor
especific del mónCura infaliblement en sis dies
el DOLOR DE RONYONS, sia
qualsevulga llur causa. Remei po-
derós en el tractament de les ma-
lalties de la bufeta y de l'uretra.De venda en totes les farma-
cies y drogueries. Unichs agents
y dipositaris a la Península, Ba-
lears y Canaries, F. Mercier y C.^a,
Balmes, 22. Barcelona » « » « »

A primers de Mars

s'obriràn els

Grans Magatzems de Camiseria,
Corbateria y Genres de Punt

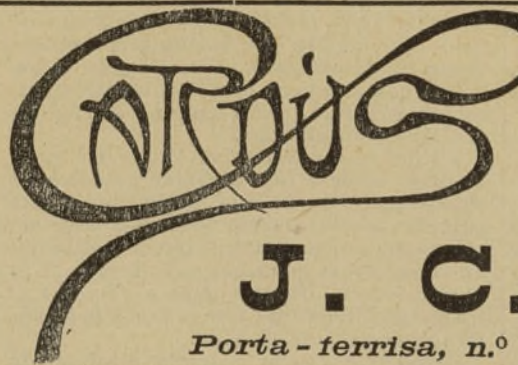
del Carrer de la Boqueria, 33 y 35 y Cegos de la Boqueria, 2

d'En Josep Rovira Gayris

Actualment liquida per motiu de la Reforma

La antiga Camiseria del Carrer de la Argenteria, 13

PREUS MAI VISTOS

 FÁBRICA DE PARAYGUES
OMBRELES Y VANOS

PREUS
ECONÓMICOS

J. CARDÚS

Porta-ferrisa, n.º 10 :: BARCELONA

SASTRERIA

DE

Josep M.ª Iñareta

Major, 74 y 76, primer

GRACIA

BARCELONA

SABATERIA

— DE —

Josep Mallart

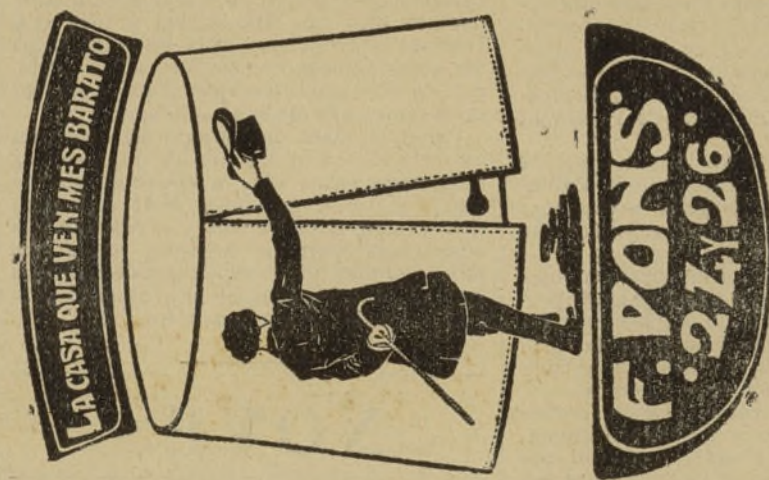
CALSAT COSIT A MÀ

De 10'50 ptes. a 25

Especialitat en la
mida y models.

Baixada de la Presó, 12

CAMISERIA Y CORBATERIA

DE LA PORTAFERRISSA

TELEFONS

Núms. 2528 y 3751

SUCURSAL: SALMERON, 49. GRACIA

¡Aficionats Fotografats!

Per tenir de marxar de Barcelona, se liquiden les exis-
tencies de la botiga d'objectes pera la fotografiad'En Josep M.^a Có de Triola

2, Plassa de Sant Jaume, 2

¡Grans rebaixes de preus!

SE TRASPASSA L'ESTABLIMENT